MAATALOUS

Surkea sää aiheuttaa jo nyt puintihuolia viljatiloilla

Monella viljatilalla pohditaan jo nyt, päästäänkö tänä vuonna puimaan lainkaan.

Puinnit uhkaavat venyä pitkälle syksyyn, jos sää ei lähiaikoina parane.

Siikajoen Paavolassa tilaa isännöivä **Kalevi Vilppola** odottaa poutaa ja helteitä, mutta säätilanne vaikuttaa päinvastaiselta. Ennuste ei lupaa alueelle yhtään poutapäivää lähiviikkojen aikana.

”Jos sää jatkuu huonona, niin puimaan ei päästä ollenkaan tänä vuonna.” Vilppola harmittelee.

Vilppolan kaurakasvustot ovat vasta oraalla ja ohrakasvustoista kolmasosa on tuhoutunut sateessa. Siikajoella on Vilppolan mukaan myös hyvän näköisiä viljakasvustoja, mutta ne ovat kehityksessä myöhässä.

Vaikka säätila muuttuisi paremmaksi, ajoittuvat puinnit Vilppolan mukaan syyskuun lopulle tai myöhemmäksi.

Kuivauskustannukset nousevat helposti erittäin suuriksi, jos puinnit ajoittuvat syyskuun loppuun tai lokakuulle, toteaa MTK:n Viljavaliokunnan puheenjohtaja **Esa Similä**.

Vaihtoehtoja puinneille on Similän mukaan niukasti. Karjatilat voivat hyödyntää viljaa murskeviljana, mutta kasvinviljelytiloilla on vaihtoehdot vähissä.

MTK:n vilja-asiamies **Max Schulman** kehottaa viljatiloja ottamaan yhteyttä lähiseudun kotieläintiloihin. Niillä voi olla kiinnostusta kokoviljasäilörehulle.

Vilppolalla ei ole vielä varasuunnitelmaa, jos puimaan ei päästä.

”Tuhoutuneissa kasvustoissa ei ole mitään korjattavaa. Myöhässä olevat kasvustot voi saada menemään kokoviljarehuna, mutta ei siinä hommassa suuria rahavirtoja varmaankaan ole”, epäilee Vilppola.

Satoa ei ole pakko korjata

Similä kertoo, että Varsinais-Suomessa on peltoja, joista tulee satoa vain muutama tonni hehtaarilta.

”Tonnin tai kahden sato ei kata edes korjuukustannuksia.”

Ainoa positiivinen asia tilanteessa on sen, että sadonkorjuuvelvoitetta ei ole, muistuttaa Similä.

”Satoahan ei tarvitse korjata, jos sen arvo ei kata kustannuksia.”

Schulman on omalla tilallaan päätynyt hävittämään yhden ohralohkon kasvuston. Yhden vuorokauden aikana satanut 50 milliä aiheutti kasvustolle niin pahat tuhot, että lohkolta on hänen mukaansa turha enää satoa odottaa.

Schulman ruiskuttaa kasvuston ensin glyfosaatilla ja sitten muokkaa lohkon. Sen jälkeen hän mahdollisesti kylvää lohkolle aluskasvin, joka jää lohkolle talveksi.

Huonojen kasvustojen lopettamista kannattaa hänen mukaansa nyt avoimin mielin harkita.

”Joka puolella maata on lohkoja, joilla se on nyt pohdinnan arvoinen vaihtoehto. Tottahan se kirvelee, kun niistä on jo aiheutunut kustannuksia, mutta toisaalta sitäkään ei tässä vaiheessa tiedä, millainen syksystä tulee”, hän muistuttaa.

Kynnys hävittämiseen on korkea

Esa Similä arvioi, että viljelijöiden kynnys hylätä huono sato on kuitenkin hyvin korkea.

”Viljelijät yrittävät viimeiseen asti saada kaiken pois, vaikka se ei olisi kannattavaa”, hän sanoo.

Kaikki hyvälaatuinen vilja kannattaa Similän arvion mukaan korjata, sillä hän epäilee Suomen kokonaissadon tippuvan 3,3 miljardin kilon ennusteesta.

TYTTI TERMONEN
JUHANI REKU

Viherryttämistuki tärkeä muistaa kasvustoja hävittäessä

Tilan kasvilajit ja niiden alat on tärkeä ynnätä yhteen, jos kasvustoja hävittää ennen elokuun loppua.

Viherryttämistuen kahden tai kolmen kasvilajin vaatimuksen täyttyminen on voitava tukiehtojen mukaan todentaa kahden kuukauden ajan eli heinä- ja elokuussa, muistuttaa erikoissuunnittelija **Raija Kangassalo** Maaseutuvirastosta.

Käytännössä ongelmia voi tulla siinä tilanteessa, että viljelijä päättää hävittää kaikki jonkin kasvilajin kasvustot ja kasvilajien määrä tämän vuoksi vähenee.

Näin saattaisi käydä esimerkiksi silloin, kun tila on täyttänyt kolmen kasvilajin vaatimuksen ohralla, kauralla ja syysrukiilla.

Jos ohrakasvuston tällöin hävittää ja sen tilalle kylvää uuden syysruiskasvuston, jäljellä on enää kaksi kasvilajia.

Kasvuston hävittäminen muuttaa myös kasvien prosenttiosuuksia tilalla.

Kangassalon mukaan on tärkeä varmistaa, että pääkasvin eli alaltaan suurimman kasvin osuus ei saa kasvuston hävittämisenkään jälkeen ylittää 75 prosenttia tilan peltoalasta.

Jos tilan on noudatettava kolmen kasvin vaatimusta, kahden suurimman yhteispinta-ala ei saa ylittää 95 prosenttia tilan peltoalasta.

”Siinä tapauksessa viherryttämistuen monipuolistamisvaatimus ei tuota tiloilla ongelmaa, jos kasvuston hävittää vasta syyskuussa”, Kangassalo sanoo.

JUHANI REKU

Märkyys vaikeuttaa syysviljojen kylvöä

Mikäli peltoa ei vapaudu ajoissa kevätviljoilta, voi syysviljojen kylväminen olla mahdotonta.

Esa Similä pitää mahdollisena, että viljelijät hyödyntävät korjuuvelvoitteen puuttumista ja siivoavat huonot kevätviljakasvustot pois syysviljojen tieltä. Tämä ei ole kuitenkaan Similän mukaan täysin yksinkertaista.

”Miten lohkoihin pystyy kylvämään syysviljaa, jos ne ovat jo tähänkin asti kärsineet märkyydestä?”

Similä arvioi, että myös kesantolohkoja voi käyttää syysviljoille.

Viime syksynä Suomessa kylvettiin ruista niin paljon, että ennusteet lupaavat jopa omavaraisuuden saavuttamista tällä kasvukaudella. Pro Ruis -yhdistyksen **Heli Anttila** muistuttaa, että omavaraisuuteen pääsemiseen vaikuttaa suuresti se, miten ruista päästään puimaan ja minkä laatuista puitava ruis on.

Anttila ei osaa vielä arvioida, tuleeko puntien viivästyminen vaikuttamaan rukiin kylvöalaan tänä syksynä. Hänen mukaansa viljelijät ovat kiinnostuneita rukiin kylvämisestä.

Varastointiongelmia

Pitkäksi venyvä puintikausi voi tuntua ikävästi myös lannoitevalmisteita tuottavalla biokaasulaitoksella. Jos syysviljoja kylvetään aiempia vuosia vähemmän,

> Miten lohkoihin pystyy kylvämään syysviljaa, jos ne ovat tähänkin asti kärsineet märkyydestä?
>
> ESA SIMILÄ

biokaasulaitosten tuottama lannoite saattaa jäädä varastoon.

Siitä seuraisi laitoksille varastointiongelmia, kertoo tuotepäällikkö **Juhani Viljakainen** Biotehdas Oy:stä.

Biotehdas omistaa Suomessa neljä biokaasulaitosta, joissa kaikissa syntyy sivutuotteena maatalouskäyttöön soveltuvaa lannoitetta.

Viljakaisen mukaan lannoite itsessään on viljelijälle ilmaista. Myös kuljetus on ilmainen 50 kilometrin säteellä laitoksesta.

”Viljelijä maksaa vain levityksen.”

Biotehdas voi tarvittaessa järjestää myös urakoitsijan levittämään lannoitteen.

Biokaasulaitokset ovat Satakunnassa Huittisten Vampulassa, Etelä-Pohjanmaalla Honkajoella, Oulussa ja Kuopiossa.

JUHANI REKU
TYTTI TERMONEN

MARKKU VUORIKARI

Hanna Sarja lintuyhdistys Kuikasta miettii, tarvitsisiko Nenosen marjatilalla ladon päädyssä oleva tuulihaukanpönttö siirtää vähän lähemmäksi ladon vierellä kasvavaa puuryhmää.

Rastaat pilaavat suuren osan sadosta

SUONENJOKI (MT)
Räkättirastaat nokkivat jopa puolet sadosta. Vasta kun mustikat kypsyvät, linnut lähtevät metsiin.

Keväällä rastaat syövät matoja. Kypsät mansikat maistuvat vielä paremmin.

Rastas nokkaisee marjasta vain suupalan. Marja on kuitenkin käyttökelvoton.

Tänä kesänä **Vesa Koskinen** Suonenjoelta punnitsi ensimmäisen poimintakerran kaikki mansikat. Rastaan nokkaisemia marjoja oli sadosta puolet.

Vuonna 2004 tehtiin koepoiminta kahdelta suonenjokelaiselta mansikkatilalta. Rastaiden vioittamien marjojen osuus sadosta oli 26–39 prosenttia.

Ampuminenkaan ei tehoa parviin

Linnut tottuvat tuulessa pyöriviin pelätinpalloihin ja välkkyviin nauhoihin. Verkot eivät toimi isoilla viljelmillä.

Suonenjoen seudun marjanviljelijäin yhdistys hakee rastaiden ampumisluvat keskitetysti.

”Yksi mies saa olla koko ajan ampumassa haulikolla, eikä pärjää”, suonenjokelainen **Juha Nenonen** kertoo.

”Olemme kokeilleet vaikka mitä. Meillä on ollut kaasutykki ja petolintujen ääniä matkiva laite, kumpikaan ei tehonnut.”

REA PELTOLA

Tuulihaukat tervetulleita varjelemaan mansikkaviljelmiä

SUONENJOKI, KARTTULA (MT)
Suonenjoen seudun marjanviljelijät kiinnittivät keväällä yli 50 tuulihaukan pönttöä viljelmilleen.

”Pöntöissä ei vielä ole pesiä, mutta luonnonpesien tuulihaukat näyttävät karkottavan rastaita”, marjanviljelijäin yhdistyksen toiminnanjohtaja **Eeva Leppänen** kertoo.

Hanna Sarja Lintuyhdistys Kuikasta neuvoi pönttöjen sijoittelussa.

”Tuulihaukat tutustuvat pesäpaikkoihin loppukesällä ja toukokuussa”, Sarja sanoo. ”Pesistä on pulaa. Tuulihaukka ei rakenna itse, vaan pesii vaikka vanhassa variksenpesässä.”

Suomessa pesii noin 7 000 tuulihaukkaparia. Sama haukka saattaa palata vuodesta toiseen pesälle.

Tuulihaukka etsii saalista pellon yllä.

Ladon päätyyn tai puuhun

Sopivia paikkoja pöntölle ovat ladon päädyt tai metsänreunan puut. Keskipäivän aurinko ei saa osua pesään.

Haukka haluaa tarkkailla ympäristöä pesältä. Ympärillä tarvitaan tilaa pitkäsiipisen linnun liikkua. Pehmikkeeksi pannaan kymmenen sentin kerros kutterinlastua tai pellavarivettä.

Tuulihaukka syö pääasiassa myyriä. Maassa hyppivät rastaanpoikasetkin kelpaavat.

Haukan teho perustuu kuitenkin siihen, että taivaalla kaarteleva petolintu pelottaa rastaita.

Vioituksia selvästi vähemmän

Marjakartano Hussolassa pesii tänä vuonna ensimmäistä kertaa tuulihaukkapari. Luonnonpesä on marjapeltojen takana noin 70-vuotiaassa männikössä.

Harri ja Emilia Husson marjatilalla tuulihaukka on pitänyt tänä vuonna rastaat poissa mansikan kimpusta. Viime perjantaina poimittiin Polkaa, Rumbaa ja Flairia.

”Haukka on lähes päivittäin näkyvillä”, **Harri Husso** kertoo. ”Kii-kii-kii-ääntä kuului keväällä ja kesäkuussa tosi paljon.”

Hussolassa räkättirastaita ei voi ampua. Tilalla on mökkimajoitusta.

”Nytkin pelloilla pistäytyy 50–100 rastaan parvia”, **Emilia Husso** sanoo. ”Muina kesinä parvet eivät ole olleet sen isompia, mutta linnut hengailivat pelloilla koko ajan.”

”Vioituksia on marjoissa selvästi vähemmän kuin aiempina vuosina”, Hussot toteavat. ”Edes ensimmäisessä poiminnassa ei ollut juuri lainkaan rastaan nokkimia.”

Hussolassa on tuulihaukanpönttö hakevaraston päädyssä, kuuden metrin korkeudessa.

Äkkiä tuulihaukka näkyy pellon yläpuolella, korkealla pilviä vasten. Se leijailee keveän näköisesti siivet levällään.

”Talon päädyn isojen kuusien oksilla se usein istuu ja seurailee pellon tapahtumia”, Emilia Husso kertoo.

Myös suonenjokelaisen **Erkki Kalilaisen** marjatilalla pesii tuulihaukka. Sielläkin rastaita on aiempaa vähemmän.

Haukat ja korpit rastaanpeläteiksi

”Kun ensimmäiset mansikat tänä vuonna kypsyivät, usko meinasi loppua”, suonenjokelainen **Juha Nenonen** sanoo. ”Satoja räkättejä hyökkäsi marjapelloille. Linnut nukkuvat vain neljä tuntia vuorokaudessa, lopun aikaa ne yrittävät mansikoiden kimppuun.”

Nenosen marjatilalla Suonenjoella korppi on syönyt marjapelloilla ammuttuja rastaita. Korpin läsnäolo näyttää karkottavan rastaita.

”Ehkä pitäisi ryhtyä ruokkimaan korppia ympärivuotisesti, sehän on paikkalintu”, Nenonen miettii. ”Vaikka korppi jonkin marjan söisikin, sen hyöty on silti suuri.”

Nenosen marjatilalla haukanpönttö odottaa ladon päädyssä. Toisen pöntön paikkaa suunnitellaan.

Haukanpönttöjä voi panna tarjolle melko lähekkäinkin, kunhan pesät eivät ole vastatusten.

REA PELTOLA